

1.1 ภูมิหลังและสภาพปัญหา

แอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ (South West Africa) หรือที่รู้จักกันในปัจจุบันว่า นามิเบีย (Namibia) นั้น เป็นดินแดนที่เพิ่งได้รับการปลดปล่อยให้เป็นเอกราช ดินแดนแห่งนี้เป็นอาณานิคมของเยอรมนีมาตั้งแต่ ค.ศ. 1884 จนกระทั่งปี ค.ศ. 1915 เยอรมนีกับแอฟริกาใต้ได้สู้รบกันขึ้นเพื่อแย่งดินแดน ผลปรากฏว่า แอฟริกาใต้เป็นฝ่ายชนะ จึงได้ครอบครองนามิเบียเป็นต้นมา

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 นามิเบียได้ตกเป็นดินแดนในอาณัติ (Territory under Mandates) ของสันนิบาตชาติ โดยมีแอฟริกาใต้ได้รับมอบหมายให้เป็นรัฐอาณัติ (Mandatory) ทำหน้าที่ดูแลและปกครองอยู่ ในเวลาต่อมาเมื่อสันนิบาตชาติได้ล้มเลิกไปและได้เกิดสหประชาชาติขึ้น แอฟริกาใต้ไม่ยินยอมที่จะยกนามิเบียให้อยู่ในความดูแลของสหประชาชาติ ภายใต้ระบบภาวะทรัสตี แอฟริกาใต้ปกครองนามิเบียในทางพฤตินัยเสมือนว่าเป็นจังหวัดที่ 5 ของตน โดยต้องการรวมนามิเบียเข้าไว้เป็นของตนด้วย ในปี ค.ศ. 1946 สหประชาชาติปฏิเสธคำขอของแอฟริกาใต้ที่จะผนวกดินแดน สมัชชาสหประชาชาติจึงได้ส่งคำร้องไปยังศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในปี ค.ศ. 1949 ซึ่งทางศาลก็ได้ให้ความเห็นออกมา ในปี ค.ศ. 1950 ว่าแอฟริกาใต้ยังมีข้อผูกพันนานาชาติในการดูแลนามิเบียอยู่ และแอฟริกาใต้ไม่มีสิทธิ์ที่จะเปลี่ยนแปลงฐานะของดินแดนดังกล่าว โดยไม่ได้รับความยินยอมจากสหประชาชาติ แต่แอฟริกาใต้ได้ปฏิเสธความเห็นนี้ และยังคงยึดที่จะปกครองนามิเบียต่อไป

ในปี ค.ศ. 1966 สมัชชาสหประชาชาติได้ตกลงกันเป็นมติที่ 2245 ว่า แอฟริกาใต้ไม่สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามที่สันนิบาตชาติกำหนดไว้ได้ จึงประกาศให้อำนาจการปกครองที่แอฟริกาใต้มีต่อนามิเบียยุติลง (ทั้งนี้

มีการลงคะแนนเสียง 114 ต่อ 2 งดออกเสียง 3) โดยสหประชาชาติจะเข้ามารับผิดชอบโดยตรงต่อดินแดนนี้ โดยได้แต่งตั้งคณะมนตรีสหประชาชาติเพื่อแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ (The United Nations Council for South West Africa) ขึ้นในปี ค.ศ. 1967 เพื่อดูแลการปกครองดินแดนนี้จนกว่าจะได้รับเอกราช

ในปี ค.ศ. 1968 สหประชาชาติได้มีมติประณามแอฟริกาใต้ที่ยังคงยืนยันจะครอบครองนามิเบียต่อไป นอกจากนี้ยังได้ขอร้องให้ประเทศสมาชิกสหประชาชาติยุติการกระทำทุกอย่าง ที่เป็นส่วนส่งเสริมให้แอฟริกาใต้ยังคงยึดดินแดนนี้ และในปีเดียวกันนี้เองที่สหประชาชาติได้ประกาศว่าแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้จะมีชื่อใหม่ว่า "นามิเบีย"

คณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติได้มีมติออกมา ในปี ค.ศ. 1969 โดยเรียกร้องให้แอฟริกาใต้ถอนตัวออกจากการยึดครองนามิเบีย ต่อมาในปี ค.ศ. 1971 ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศให้ความเห็นว่าการปกครองของแอฟริกาใต้เหนือดินแดนนามิเบียเป็นการผิดกฎหมาย และได้พิจารณากำหนดให้แอฟริกาใต้ถอนการปกครองนามิเบียโดยทันที นอกจากนี้ประเทศสมาชิกจะต้องงดเว้นการรับรองแอฟริกาใต้ในการยึดครองนามิเบียและต้องยอมรับว่าการที่แอฟริกาใต้ยังคงปกครองนามิเบียอยู่นี้ เป็นการผิดกฎหมาย และจะต้องไม่ให้ความช่วยเหลือต่อแอฟริกาใต้ในการปกครองนามิเบีย

ปี ค.ศ. 1973 สหประชาชาติได้ผลักดันให้มีการถอนสภาพอาณัติของแอฟริกาใต้อีก โดยสมัชชาสหประชาชาติยอมรับขบวนการต่อสู้เพื่ออิสรภาพของนามิเบีย คือ องค์การประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ (South West African People's Organization : SWAPO) ว่าเป็นตัวแทนที่แท้จริงและโดยชอบธรรมของนามิเบีย

ต่อมา เมื่อปัญหานามิเบียมีแนวโน้มขยายตัว และกระทบต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ เพราะปัญหาการเรียกร้องเอกราชได้

ขยายตัวเป็นปัญหาการแทรกแซงจากกองกำลังต่างชาติเข้าไปในนามิเบีย และประเทศใกล้เคียง ดังนั้นในปี ค.ศ. 1976 คณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติ ได้มีมติที่ 385 เรียกร้องให้แอฟริกาใต้ยอมรับให้มีการเลือกตั้งในนามิเบีย ภายใต้การควบคุมดูแลของสหประชาชาติ ปี ค.ศ. 1978 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มีมติ 435 สนับสนุนแผนการให้เอกราชแก่อนามิเบีย โดยกำหนดให้มีการหยุดยิงในนามิเบีย อีกทั้งให้แอฟริกาใต้ถอนทหารออกจากนามิเบีย และให้มีการเลือกตั้งเสรีและยุติธรรมภายใต้การดูแลของสหประชาชาติ

อนึ่ง ประเทศกลุ่มตะวันตกทั้ง 5 ประเทศอันประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมันตะวันตก และ แคนาดา หรือที่เรียกว่า "กลุ่มติดต่อกัน" (Contact Group) นี้ได้ร่วมกันดำเนินความพยายามทางการทูตเพื่อนำสันติภาพและเอกราชมาสู่นามิเบีย โดยสามารถทาบทามให้รัฐบาลแอฟริกาใต้เห็นพ้องกับแผนการให้เอกราชแก่อนามิเบียได้สำเร็จ แต่อย่างไรก็ตาม แผนการของฝ่ายตะวันตกที่กำหนดไว้หาได้ราบรื่นตามที่คาดหวังกันไม่ เพราะในเวลาต่อมารัฐบาลแอฟริกาใต้ก็ได้ประกาศบอกรื้อแผนการทั้งหมด และยังประกาศว่าจะจัดการเลือกตั้งขึ้นเองโดยลำพัง

ฉะนั้น นับแต่คณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติได้มีมติที่ 435 ออกมาในปี ค.ศ. 1978 แอฟริกาใต้ก็ยังคงเพิกเฉย ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลแอฟริกาใต้ก็ยังได้เชื่อมโยงประเด็นการถอนทหารคิวบาออกจากอังกโกลา กับการมีอิสรภาพของนามิเบียเข้าด้วยกัน โดยการถอนทหารคิวบาจะเป็นเสมือนสิ่งตอบแทนการถอนระบอบของแอฟริกาใต้ออกจากนามิเบีย

ทางด้านกองกำลังทหารคิวบา ได้เข้ามาในอังกโกลาเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ทหารของอังกโกลาทำการรบต่อต้านกองกำลังยูนิต้า ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มประเทศตะวันตก ในการหยุดยั้งการขยายอิทธิพลของสหภาพโซเวียตและคิวบาในแอฟริกาตอนใต้ นอกจากนี้ ทหารคิวบายังให้

ความช่วยเหลือต่อองค์การประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งมีฐานที่มั่นอยู่ในแองโกลา ดังนั้น ด้วยความเชื่อที่ว่า กองกำลังคิวบาในแองโกลาจะเป็นภัยคุกคามความมั่นคงของตน รัฐบาลแอฟริกาใต้จึงต้องปฏิเสธการปฏิบัติตามมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 435 จนกว่าจะได้มีการตกลงถอนทหารคิวบาออกจากดินแดนแองโกลาเสียก่อน

ในที่สุด ผลการประชุมและการเจรจาก็ได้ประสบความสำเร็จ โดยในปี ค.ศ. 1988 สหรัฐอเมริกาเป็นตัวกลางจัดการเจรจาชั้น และได้มีการลงนามในสนธิสัญญาไตรภาคีระหว่างแอฟริกาใต้ แองโกลา และ คิวบา ในความตกลงร่วมกันเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามมติ 435 เกี่ยวกับแผนการไปสู่ความเป็นเอกราชของนามิเบีย และการถอนทหารคิวบาออกจากแองโกลา ในเดือนมกราคม ปี ค.ศ. 1989 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้มีมติ 629 ยืนยันว่า แผนการที่จะคืนเอกราชให้นามิเบียนั้นจะเริ่มขึ้นในวันที่ 1 เมษายน 1989 ภายใต้การควบคุมดูแลของสหประชาชาติ ซึ่งในเดือนพฤศจิกายน ปีเดียวกันนั้นเอง กลุ่มขององค์การประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ก็ชนะการเลือกตั้งที่มีสหประชาชาติเป็นผู้ดูแล ได้อำนาจในการควบคุมรัฐสภาและร่างรัฐธรรมนูญของตนเองและในปี ค.ศ. 1990 สภาผู้แทนราษฎรที่กลุ่มดังกล่าวครองเสียงข้างมากอยู่ ก็ได้รับอำนาจให้จัดตั้งรัฐบาล เป็นรัฐบาลแรกของนามิเบียซึ่งเป็นเอกราช

จากภูมิหลังที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่า สหประชาชาติพยายามดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ในเรื่องการส่งเสริมการปกครองตนเองของดินแดนที่ยังมิได้ปกครองตนเอง ทั้งนี้โดยอาศัยหลักกฎบัตรสหประชาชาติ หมวดที่ 11 (ปฏิญญาว่าด้วยดินแดนที่ยังมิได้ปกครองตนเอง) หมวดที่ 12 (ระบบภาวะทรัสตีระหว่างประเทศ) หมวดที่ 13 (คณะมนตรีภาวะทรัสตี) และ ปฏิญญาว่าด้วยการให้เอกราชแก่ประเทศและประชาชนอาณานิคมแต่ความพยายามดังกล่าวว่าจะบรรลุผลสำเร็จ ต้องใช้เวลาถึง 44 ปี

1.2 ความสำคัญของปัญหา

ตามที่ได้กล่าวในตอนต้นแสดงให้เห็นว่า บทบาทของสหประชาชาติเกี่ยวกับปัญหาเอกราชของนามิเบีย เป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะได้ศึกษาวิจัย เพราะตั้งแต่ที่ก่อตั้งสหประชาชาติมา สหประชาชาติพยายามดำเนินการเพื่อให้ดินแดนต่างๆ ได้รับเอกราชมาหลายดินแดน แต่ไม่มีความพยายามครั้งใดของสหประชาชาติ ที่จะประสบปัญหาความยุ่งยากเท่ากับความพยายามเพื่อให้นามิเบียได้รับเอกราช ทั้งๆ ที่สหประชาชาติเป็นองค์การโลก มีสมาชิกประกอบด้วย ประเทศมหาอำนาจและมีโซ่มหาอำนาจทั่วทุกภูมิภาคของโลก จะมีบทบาทโดยตรงในการดำเนินการให้ความพยายามให้ดินแดนต่างๆ ได้รับเอกราช แต่กว่าจะดำเนินการให้นามิเบียได้รับเอกราชก็ต้องใช้เวลาถึง 44 ปี ทั้งๆ ที่ไม่น่าจะใช้เวลามากถึงขนาดนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า เป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญที่สมควรศึกษาวิจัย เพื่อให้ทราบว่าเป็นเพราะเหตุใดที่สหประชาชาติต้องใช้เวลามากกว่าจะดำเนินการให้นามิเบียได้รับเอกราช

1.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของปัญหาในการดำเนินการเพื่อเอกราชของนามิเบีย
2. เพื่อศึกษาบทบาทและการดำเนินงานของสหประชาชาติ ในการแก้ไขปัญหาเอกราชของนามิเบีย
3. เพื่อศึกษาบทบาทของประเทศมหาอำนาจที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับดำเนินการดำเนินงานของสหประชาชาติในการแก้ไขปัญหาเอกราชของนามิเบีย
4. เพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาเอกราชของนามิเบีย ตลอดจนสาเหตุของปัญหาและอุปสรรคเหล่านั้น

1.4 ขอบเขตในการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะทำการศึกษาถึงการดำเนินงานของสหประชาชาติในการแก้ไขปัญหาเอกราชของนามิเบีย ในช่วงตั้งแต่ ค.ศ. 1946 ถึงปี ค.ศ. 1990 กล่าวคือ สหประชาชาติได้เข้าเกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าวเริ่มมาตั้งแต่การประชุมสมัชชาครั้งแรก ในปี ค.ศ. 1946 จากนั้นสหประชาชาติได้ดำเนินงานเรื่อยมา ตามหมวดที่ 11 ปฏิญญาว่าด้วยดินแดนที่ยังมิได้ปกครองตนเอง หมวดที่ 12 ระบบภาวะทรัสตีระหว่างประเทศ หมวดที่ 13 คณะมนตรีภาวะทรัสตี และ ปฏิญญาว่าด้วยการให้เอกราชแก่ประเทศและประชาชนอาณานิคม ปี 1960 ของสมัชชาสหประชาชาติ จนกระทั่งในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1989 สหประชาชาติได้เป็นผู้ดูแลการเลือกตั้งในนามิเบีย ซึ่งองค์การประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ชนะการเลือกตั้งนี้ และได้อำนาจในการควบคุมรัฐสภาและร่างรัฐธรรมนูญของตนเอง ต่อมา ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1990 สภาผู้แทนราษฎรที่องค์การประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ครองเสียงข้างมาก ก็ได้รับอำนาจให้จัดตั้งรัฐบาล ซึ่งเป็นรัฐบาลแรกของนามิเบียที่เป็นเอกราช

1.5 สมมติฐานในการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง "สหประชาชาติกับเอกราชของนามิเบีย" ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่า

1. ในการดำเนินความพยายามของสหประชาชาติ เพื่อให้นามิเบียได้รับเอกราชนั้น สภาวะทางการเมืองระหว่างประเทศมีความสำคัญเหนือหลักการ Self-determination ที่กำหนดอยู่ในกฎบัตรสหประชาชาติ
2. ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหประชาชาติเพื่อปลดปล่อย

นามิเบียให้เป็นเอกราชนั้นขึ้นอยู่กับความร่วมมือของประเทศมหาอำนาจเป็นสำคัญ

1.6 กรอบความคิดในการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้กรอบความคิดในการศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

1. กฎบัตรสหประชาชาติ ในหมวดที่ 11 ปฏิญญาว่าด้วยดินแดนที่ยังมิได้ปกครองตนเอง หมวดที่ 12 ระบบภาวะทรัสตีระหว่างประเทศ หมวดที่ 13 คณะมนตรีภาวะทรัสตี และ ปฏิญญาว่าด้วยการให้เอกราชแก่ประเทศและประชาชนอาณานิคม ปี ค.ศ. 1960

2. ข้อมติต่าง ๆ ของสหประชาชาติ เกี่ยวกับการให้เอกราชแก่ประชาชนชาวนามิเบีย

3. ผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) ของมหาอำนาจและแอฟริกาใต้ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงในนามิเบีย

4. พัฒนาการของสภาวะทางการเมืองระหว่างประเทศ ที่ส่งผลต่อบทบาทของสหประชาชาติในการแก้ไขปัญหาเอกราชของนามิเบีย

5. อำนาจของคณะมนตรีความมั่นคงในหมวดที่ 6 เรื่อง การระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศโดยสันติวิธี (Pacific Settlement of International Disputes)

1.7 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) โดยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ที่มุ่งอธิบายสิ่งซึ่งเกิดขึ้นมาแล้ว โดยมีจุดประสงค์ให้ผู้อ่านเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เกิดขึ้น ทั้งในอดีต

และปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) ได้แก่ เอกสารของสหประชาชาติ อันประกอบด้วย ข้อมูลต่างๆ ของสมาชิก และคณะมนตรีความมั่นคง ตลอดจนรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติ นอกจากนี้ ยังมีเอกสารหรือสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ ตลอดจนค่าแลกเปลี่ยนของบุคคลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาเอกราชของนามิเบียด้วย
2. ข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ บทความ บทวิจารณ์ หนังสือวิชาการ และ วารสารต่าง ๆ

1.8 การเสนอเรื่อง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้แบ่งออกเป็นบทๆ ดังนี้

บทที่ 1 บทนำจะกล่าวถึงความนำ ภูมิหลังและสภาพของปัญหา ความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ในการศึกษา การดำเนินงานของสหประชาชาติในการแก้ไขปัญหาเอกราชของนามิเบีย โดยจะระบุขอบเขตในการศึกษา สมมติฐานในการศึกษา กรอบความคิดในการศึกษา และการเสนอเรื่อง วิธีดำเนินการศึกษา ตลอดจนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 จะกล่าวถึงการปกครองนามิเบีย โดยแอฟริกาใต้ภายใต้ระบบอาณัติของสันนิบาตชาติ ซึ่งใช้นโยบายแบ่งแยกผิว (Apartheid) และกล่าวถึง อำนาจต่อรองของแอฟริกาใต้ที่เป็นอุปสรรคต่อเอกราชของนามิเบีย อันได้แก่ อำนาจต่อรองทางด้านการเมือง และ อำนาจต่อรองทางด้านกฎหมายที่แอฟริกาใต้ใช้เป็นข้ออ้างในการปกครองนามิเบียต่อไป โดยไม่ยินยอมที่จะคืนดินแดนนี้ให้อยู่ในความดูแลของสหประชาชาติ จึงกลายเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของสหประชาชาติ เพื่อแก้ไขปัญหาเอกราชของนามิเบีย

บทที่ 3 บทบาทของสหประชาชาติ ในการแก้ไขปัญหาเอกราชของนามิเบีย (ค.ศ. 1946-1990) โดยผ่านองค์กรหลักทั้ง 3 ของสหประชาชาติ อันได้แก่ สมัชชาสหประชาชาติ คณะมนตรีความมั่นคง เลขาธิการสหประชาชาติ ที่มีต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

บทที่ 4 จะกล่าวถึงนโยบายและบทบาทของประเศมหาอำนาจที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาเอกราชของนามิเบีย โดยจะพิจารณาว่า ประเทศเหล่านี้ได้มีบทบาทต่อความพยายามของสหประชาชาติอย่างไรบ้าง และด้วยเพราะเหตุใด

บทที่ 5 สรุปและวิเคราะห์ โดยจะเป็นบทสรุปและวิเคราะห์เนื้อหาทั้งหมด ตลอดจนข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รับทราบถึงภูมิหลังปัญหาเอกราชของนามิเบีย และเข้าใจถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาจนกระทั่งนำไปสู่กระบวนการต่อสู้เพื่อความเป็นเอกราชของนามิเบียได้ดียิ่งขึ้น
2. ช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทและการดำเนินงานของสหประชาชาติในเรื่องการให้เอกราชแก่ประชาชน และดินแดนนามิเบีย ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่สหประชาชาติต้องประสบในการดำเนินการดังกล่าว
3. ช่วยให้เข้าใจแนวคิดพื้นฐานขององค์การสหประชาชาติ และเจตนารมณ์ขององค์การในการส่งเสริมการปกครองตนเองของดินแดนต่างๆ ที่ยังไม่ได้รับเอกราช
4. ช่วยให้เข้าใจ และตระหนักถึงบทบาทสำคัญของประเศมหาอำนาจที่มีต่อปัญหาเอกราชของนามิเบียได้ดียิ่งขึ้น